

Розширена анотація

Відзначено, що не зважаючи на низку прийнятих в Україні нормативно-правових документів, метою яких було підвищення прозорості бюджетного процесу на місцевому рівні, надання полегшеного та ширшого доступу зацікавленим особам до публічної інформації через нечіткість чи занадто загальний характер формулювань окремих норм законодавства частина публічних даних лишається недоступною для мешканців відповідних територіальних громад, аналітиків та інших споживачів інформації. Наголошено, що з метою недопущення неоднозначних трактувань норм статті 28 Бюджетного кодексу України в частині переліку показників, які слід оприлюднювати місцевим радам (їх виконавчим органам) за результатами виконання бюджетів, та періодичності такого оприлюднення запропоновано доцільним закріпити норму про оприлюднення таких показників у терміни та за формами бюджетної звітності, затвердженими наказом Міністерства фінансів України № 12 від 17.01.2018 р. МФУ. Підкреслено, що не вимагаючи будь-яких додаткових зусиль, витрат часу чи коштів розпорядників інформації реалізація зазначеної пропозиції дозволить суттєво посилити поінформованість зацікавлених осіб, зніме частину запитів з їх боку щодо питань формування та виконання бюджетних показників, спростить порівняння показників за різними бюджетами. Аналогічним чином законодавцеві запропоновано більш чітко сформулювати й перелік прогнозних, проектних та планових бюджетних показників, які мають розкриватися розпорядниками інформації.

Відзначено, що важливою складовою звітності про виконання місцевих бюджетів є фінансова звітність, яка дає уявлення про стан активів, зобов'язань та фінансового результату бюджету на відповідну звітну дату, результат виконання бюджету та рух бюджетних коштів у звітному періоді. Через відсутність законодавчої норми про обов'язковість оприлюднення зазначених форм, наявна в них інформація лишається недоступною для споживачів інформації. Зроблено висновок, що названа колізія законодавства має бути усунена: фінансова звітність про виконання бюджетів має знайти місце в обов'язковому переліку даних, що

підлягають оприлюдненню.

Наголошено, що відсутність у чинному законодавстві вимоги оприлюднювати інформацію про видатки бюджетів та операції кредитування, згруповані за відомчою класифікацією, призводить до неможливості формування у дослідників цілісного уявлення про витрачання бюджетних коштів у розрізі головних розпорядників, розпорядників нижчого рівня, бюджетних установ. Надано пропозицію запровадження обов'язкового звітування розпорядників інформації про розподіл коштів місцевих бюджетів між головними розпорядниками з подальшою деталізацією розподілу за кожним головним розпорядником. Зазначено, що загальна сума коштів, розподілених між головними розпорядниками, має відповідати загальній сумі видатків бюджету, а загальна сума видатків кожного головного розпорядника – відповідати сумі видатків на забезпечення діяльності такого головного розпорядника, видатків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, бюджетних установ в системі такого головного розпорядника та узгоджуватися з інформацією, представленою зазначеними особами на веб-порталі «Spending» тощо.

На підставі вивчення зарубіжного досвіду в частині забезпечення прозорості бюджетного процесу наголошено, що наявні рекомендації міжнародних стандартів та нормативних документів щодо бюджетної та фіскальної прозорості є актуальними для впровадження в Україні. Наголошено, що й той час, як відносно державного бюджету значна частина згаданої інформації є (чи була до початку війни) здебільшого доступною для дослідників, то аналогічні дані, зокрема, про активи та зобов'язання місцевих бюджетів, не зважаючи на їх подання у офіційній фінансовій звітності, лишаються прихованими від широкої громадськості. Наголошено, що з метою надання ширших можливостей для дослідників, у тому числі створення передумов для проведення порівняльного аналізу, важливим для України є оприлюднення бюджетних показників (зокрема, доходів, видатків, фінансування) принаймні у таких форматах: а) у національній грошовій одиниці; б) у дол. США (євро), в) у % від валового внутрішнього продукту. Відзначено, що саме у такий спосіб, зокрема, представлено інформацію на офіційному сайті статистичної служби Європейського Союзу Eurostat.

Реалізація окресленого досвіду визначена можливою та доцільною у рамках інформаційно-аналітичної системи «Прозорий бюджет».

Зазначено, що інформування громадськості з питань формування та виконання бюджетів не є самометою. Завдання є більш серйозним та важливим – залучення громадян, у т.ч. через громадські організації, до активної участі у бюджетному процесі задля найефективнішого, на користь громади та кожного мешканця, розподілу бюджетних коштів, належного управління майном громади, визначення перспективних шляхів забезпечення зростання надходжень бюджету. Зроблено висновок, що з метою забезпечення реального, а не формального дотримання органами місцевого самоврядування принципу публічності та прозорості бюджетного процесу доцільною є систематизація інформації про бюджет на сайтах відповідних рад / громад в спеціального створеному для цього розділі; подання інформації у повному обсязі з використанням форматів, що дозволяють подальшу обробку оприлюднених даних; надання безстрокового доступу до інформації про формування та виконання бюджетів за усі бюджетні періоди, починаючи від дати утворення відповідних громад.

Повний текст статті доступний за посиланням: – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%AE%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1\\$#gsc.tab=0](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%AE%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1$#gsc.tab=0)